

SCIENCE
PROBLEMS.UZ

ISSN 2181-1342

Actual problems of social and humanitarian sciences
Актуальные проблемы социальных и гуманитарных наук

Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari

1-maxsus
son (6-jild)

2026

SCIENCEPROBLEMS.UZ

**IJTIMOIIY-GUMANITAR FANLARNING
DOLZARB MUAMMOLARI**

№ S/1 (6) – 2026

**АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-
ГУМАНИТАРНЫХ НАУК**

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

TOSHKENT-2025

BOSH MUHARRIR:

Isanova Feruza Tulqinovna

TAHRIR HAY'ATI:

07.00.00- TARIX FANLARI:

Yuldashev Anvar Ergashevich – tarix fanlari doktori, siyosiy fanlar nomzodi, professor;

Mavlanov Uktam Maxmasabirovich – tarix fanlari doktori, professor;

Xazratkulov Abror – tarix fanlari doktori, dotsent;

Tursunov Ravshan Normuratovich – tarix fanlari doktori;

Xolikulov Axmadjon Boymahmatovich – tarix fanlari doktori;

Gabrielyan Sofya Ivanovna – tarix fanlari doktori, dotsent;

Saidov Sarvar Atabullo o'g'li – katta ilmiy xodim, Imom Termiziy xalqaro ilmiy-tadqiqot markazi, ilmiy tadqiqotlar bo'limi.

08.00.00- IQTISODIYOT FANLARI:

Karlibayeva Raya Xojabayevna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor;

Nasirxodjayeva Dilafruz Sabitxanovna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor;

Ostonokulov Azamat Abdukarimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor;

Arabov Nurali Uralovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor;

Xudoyqulov Sadirdin Karimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent;

Azizov Sherzod O'ktamovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent;

Xojayev Azizxon Saidaloxonovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent

Xolov Aktam Xatamovich – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent;

Shadiyeva Dildora Xamidovna – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent v.b.;

Shakarov Qulmat Ashirovich – iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.;

Jabborova Charos Aminovna - iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD).

09.00.00- FALSAFA FANLARI:

Hakimov Nazar Hakimovich – falsafa fanlari doktori, professor;

Yaxshilikov Jo'raboy – falsafa fanlari doktori, professor;

G'aybullayev Otabek Muhammadiyevich – falsafa fanlari doktori, professor;

Saidova Kamola Uskanbayevna – falsafa fanlari doktori;

Hoshimxonov Mo'min – falsafa fanlari doktori, dotsent;

O'roqova Oysuluv Jamoliddinovna – falsafa fanlari doktori, dotsent;

Nosirxodjayeva Gulnora Abdukaxxarovna – falsafa fanlari nomzodi, dotsent;

Turdiyev Bexruz Sobirovich – falsafa fanlari doktori (DSc), Professor.

10.00.00- FILOLOGIYA FANLARI:

Axmedov Oybek Saporbayevich – filologiya fanlari doktori, professor;

Ko'chimov Shuxrat Norqizilovich – filologiya fanlari doktori, dotsent;

Hasanov Shavkat Ahadovich – filologiya fanlari doktori, professor;

Baxronova Dilrabo Keldiyorovna – filologiya fanlari doktori, professor;

Mirsanov G'aybullo Qulmurodovich – filologiya fanlari doktori, professor;

Salaxutdinova Musharraf Isamutdinovna – filologiya fanlari nomzodi, dotsent;

Kuchkarov Raxman Urmanovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent v/b;

Yunusov Mansur Abdullayevich – filologiya fanlari nomzodi;

Saidov Ulugbek Aripovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent;

Qodirova Muqaddas Tog'ayevna - filologiya fanlari nomzodi, dotsent.

12.00.00- YURIDIK FANLAR:

Axmedshayeva Mavlyuda Axatovna – yuridik fanlar doktori, professor;

Muxitdinova Firyuza Abdurashidovna – yuridik fanlar doktori, professor;

Esanova Zamira Normurotovna – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan yurist;

Hamroqulov Bahodir Mamasharifovich – yuridik fanlar doktori, professor v.b.,;

Zulfiqorov Sherzod Xurramovich – yuridik fanlar doktori, professor;

Xayitov Xushvaqt Saparbayevich – yuridik fanlar doktori, professor;

Asadov Shavkat G'aybullayevich – yuridik fanlar doktori, dotsent;

Ergashev Ikrom Abdurasulovich – yuridik fanlari doktori, professor;

Utemuratov Maxmut Ajimuratovich – yuridik fanlar nomzodi, professor;

Saydullayev Shaxzod Alixanovich – yuridik fanlar nomzodi, professor;

Hakimov Komil Baxtiyarovich – yuridik fanlar doktori, dotsent;

Yusupov Sardorbek Baxodirovich – yuridik fanlar doktori, professor;

Amirov Zafar Aktamovich – yuridik fanlar doktori (PhD);

Jo'rayev Sherzod Yuldashevich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent;

Babadjanov Atabek Davronbekovich – yuridik fanlar nomzodi, professor;

Normatov Bekzod Akrom o'g'li — yuridik fanlar bo'yicha falsafa doktori;

Rahmatov Elyor Jumaboyevich — yuridik fanlar nomzodi;

13.00.00- PEDAGOGIKA FANLARI:

Xashimova Dildarxon Urinboyevna – pedagogika fanlari doktori, professor;

Ibragimova Gulnora Xavazmatovna – pedagogika fanlari doktori, professor;

Zakirova Feruza Maxmudovna – pedagogika fanlari doktori;

Kayumova Nasiba Ashurovna – pedagogika fanlari doktori, professor;

Taylanova Shoxida Zayniyevna – pedagogika fanlari

doktori, dotsent;

Jumaniyozova Muhayyo Tojiyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent;

Ibraximov Sanjar Urunbayevich – pedagogika fanlari doktori;

Javliyeva Shaxnoza Baxodirovna – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD);

Bobomurotova Latofat Elmurodovna — pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD).

19.00.00- PSIXOLOGIYA FANLARI:

Karimova Vasila Mamanosirovna – psixologiya fanlari doktori, professor, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Hayitov Oybek Eshboyevich – Jismoniy tarbiya va sport bo'yicha mutaxassislarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish instituti, psixologiya fanlari doktori, professor

Umarova Navbahor Shokirovna– psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti, Amaliy psixologiyasi kafedrasini mudiri;

Atabayeva Nargis Batirovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent;

Shamshetova Anjim Karamaddinovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent;

Qodirov Obid Safarovich – psixologiya fanlari doktori (PhD).

22.00.00- SOTSIOLOGIYA FANLARI:

Latipova Nodira Muxtarjanovna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri;

Seitov Azamat Po'latovich – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston milliy universiteti;

Sodiqova Shohida Marxaboyevna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston xalqaro islom akademiyasi.

23.00.00- SIYOSIY FANLAR

Nazarov Nasriddin Ataqulovich –siyosiy fanlar doktori, falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent arxitektura qurilish instituti;

Bo'tayev Usmonjon Xayrullayevich –siyosiy fanlar doktori, dotsent, O'zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri.

OAK Ro'yxati

Mazkur jurnal Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi Rayosatining 2022-yil 30-noyabrdagi 327/5-son qarori bilan tarix, iqtisodiyot, falsafa, filologiya, yuridik va pedagogika fanlari bo'yicha ilmiy darajalar yuzasidan dissertatsiyalar asosiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan.

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro'yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” mas'uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog'och ko'chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog'lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).

07.00.00 – TARIX FANLARI

<i>Алимджанов Бахтиёр Абдихакимович</i> «НА ЭТОМ СЪЕЗДЕ ИДЕЙНОМУ РАЗБРОДУ НУЖНО ПОЛОЖИТЬ КОНЕЦ», ИЛИ КАК СОЮЗ АРХИТЕКТОРОВ УЗБЕКИСТАНА НАЧАЛ МЫСЛИТЬ	11-17
<i>Esanova Nilufar</i> O'ZBEKISTON VA JANUBIY KOREYA O'RTASIDA OG'IR SANOAT TARMOQLARINING RIVOJLANISHIDAGI O'RNI	18-21
<i>Muminov Azizbek Ziyoviddinovich</i> JIZZAX VILOYATI JOYLASHGAN TABIIY OBYEKT LARNING TARIXIY-GEOGRAFIK TASNIFI VA TURISTIK SALOHİYATI	22-27
<i>Ne'matov Xumoyun To'liqin o'g'li</i> SHOHRUX MIRZO VA USMONIYLAR O'RTASIDAGI DIPLOMATIK ALOQALAR TARIXI	28-33
<i>Khudoyorov Noyibjon Maripjonovich, Ruziboev Samandarbek Sobirjon o'g'li</i> THE POLICY OF DEKULAKIZATION AND CONFISCATION OF PEASANT HOUSEHOLDS IN KAZAKHSTAN, 1929–1933.....	34-43
<i>Шамшетдинова Дилафруза Исмайыловна</i> ТЕХНОЛОГИЧЕСКИЙ ПРОГРЕСС И ТРАНСФОРМАЦИЯ КУЛИНАРНЫХ ТРАДИЦИЙ В СЕЛЬСКОЙ МЕСТНОСТИ КАРАКАЛПАКСТАНА (1960-1980 ГГ.).....	44-48

08.00.00 – IQTISODIYOT FANLARI

<i>Kasimova Gulyar Axmatovna, Xaydarova Durdona Shuxratjon qizi</i> DAVLAT TIBBIY SUG'URTASI MEXANIZMIDA DORI-DARMON XARIDLARINING SAMARADORLIGINI OSHIRISH	49-56
<i>Abdullayev Abdulla Fayzulla o'g'li</i> AXBOROT MAHSULOTLARI BIZNESINI RIVOJLANTIRISHNING KO'P OMILLI EKONOMETRIK MODEL: OLS VA ARDL TAQQOSLASH	57-64

09.00.00 – FALSAFA FANLARI

<i>Tashanov Abduxoliq</i> BUZG'UNCHI G'OYALARINING IJTIMOIIY-SIYOSIY VA AXLOQIY MUAMMOLARI	65-71
<i>Jo'rayev Ahmad Muhammadiyevich</i> TASAVVUF TA'LIMOTIDA DINIY BAG'RIKENGLIK VA MILLATLARARO TOTUVLIK MASALALARI	72-78
<i>Tursunkulova Shaxnoza Tuychiyevna</i> TASAVVUFNING FALSAFIY JIHATLARI XUSUSIDA.....	79-84
<i>Ibraximova Dilorom Saloydinovna</i> RAQAMLI MUHITDA ESTETIK IDROKNING XUSUSIYATLARI.....	85-88
<i>Muxammadiyeva Oliy Narzullayevna</i> OILA INSTITUTINI MUSTAHKAMLASH KONSEPSIYASI - OILA VA JAMIYAT IJTIMOIIY BARQARORLIGINING MEZONI.....	89-92

<i>Matchanova Barno</i> MAFKURA VA MILLIY MAFKURA TUSHUNCHALARI: MAZMUN-MOHİYATI VA IJTIMOİY FUNKSIYALARI.....	93-98
<i>Uraqov Nodirbek Boboqulovich</i> BAG'RIKENGLIK G'OYASINING TASAVVUFİY-FALSAFIY TAHLILI (Maxdumi A'zamning "Risolai tanbeh ul-ulamo" asari asosida).....	99-104
<i>Raxmatov Alisher Obidovich</i> IJTIMOIY FALSAFADA INTEGRATSIYANING RIVOJLANISH BOSQICHLARI.....	105-108
<i>O'sarkulov Oybek Murodilovich</i> MILLIY IDENTIKLIKNING TRANSFORMATSIYASI VA IJTIMOİY INTEGRATSIYA: O'ZBEKISTONDAGI KOREYS DIASPORASI TAJRIBASI.....	109-115
<i>Fayziyev Xurshid Jumayevich</i> VOLTERNING "BAG'RIKENGLIK HAQIDA" ASARIDA JAN KALASNING QATL ETILISHI VA UNING OQIBATLARINI AKS ETTIRILISHI	116-121
<i>Shadmonova Zebiniso Amrulloevna</i> OILA SHAXS KAMOLOTINING ASOSIY IJTIMOİY MUHITI VA JAMIYAT BARQARORLIGINING OMILI SIFATIDA.....	122-126
<i>Idiboyev Abror Jamolovich</i> JAMIYAT IJTIMOİY-MA'NAVIY BARQARORLIKNI TA'MINLASHDA - YOSHLAR HUQUQIY TARBIYASINING O'RNI	127-130
<i>Ahmadjonov To'liqinbek Akramjon o'g'li</i> RAQAMLI OLAMNING YOSHLAR ONGIGA TA'SIRI.....	131-136
<i>Sodiqov Islombek Otabek o'g'li</i> RAQAMLI MADANIYAT TUSHUNCHASI VA UNING RIVOJLANISH BOSQICHLARI	137-141
<i>Abdurahimov Ravshanbek O'ktam o'g'li</i> HUQUQIY DEMOKRATIK JAMIYAT QURISH SHAROITIDA YOSHLAR HUQUQIY ONGINING SHAKLLANISH OMILLARI	142-146
10.00.00 – FILOLOGIYA FANLARI	
<i>Duvlaeva Nozigul Xolmuxammat qizi</i> INGLIZ VA O'ZBEK MATNLARIDA STILISTIK TASVIR VOSITALARI	147-151
<i>Зикруллаева Хусния Бахтияровна</i> СТРУКТУРА, ПРОИСХОЖДЕНИЕ И НОРМАТИВНЫЕ ОСОБЕННОСТИ ЗАИМСТВОВАННЫХ ТЕРМИНОВ В УЗБЕКСКОМ НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКОМ ТЕКСТЕ.....	152-156
<i>Turdiyeva Dilorom Soliyevna</i> PEDAGOGICAL STRATEGIES FOR INCLUSIVE LEARNING	157-162
<i>Eshmuratov Umidjon Temurovich</i> INGLIZ VA O'ZBEK TILLARIDAGI AFORIZMLARNING SEMANTIK XUSUSIYATLARI	163-167
<i>Avlayeva Saida Bozorovna</i> INGLIZ VA O'ZBEK TILLARIDA COVID-19 PANDEMIYASI SHAROITIDA SHAKLLANGAN KISHILAR JAMOALARINI IFODALOVCHI NEOLOGIZMLAR.....	168-172
<i>Ubaydullaeva Dilfuza Akmal qizi</i> JURNALISTLARNI TAYYORLASHDA NUTQ MADANIYATI KOMPETENSIYALARINING STRUKTURASI	173-181

<i>Alimova Shaxnoza Yaxshiboyevna</i> ASSOTSIIATIV TAJRIBA PSIXOLINGVISTIKA USULI SIFATIDA	182-187
<i>Xudayberganov Nizomaddin Uktambay o'g'li, Mansurova Shaxinabonu Najmiddin qizi</i> O'ZBEK TILIDA SON VA SIFAT SO'Z TURKUMLARINI POS TEGGLASH ASOSIDA O'QITISH METODIKASINI TAKOMILLASHTIRISH TAMOIYILLARI	188-193
12.00.00 – YURIDIK FANLAR	
<i>Абдуллаева Дильдора Эльмуродовна</i> ПРАВОВОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В СТАРТАП ПРОЕКТЫ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН НА ПРИМЕРЕ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ АКСЕЛЕРАТОРОВ И ИНКУБАТОРОВ.....	194-198
<i>Fayzullayeva Shaxlo Jumanioz qizi</i> THEORETICAL AND LEGAL ASPECTS OF INCLUSION OF COPYRIGHT OBJECTS IN INTERNATIONAL TRADE.....	199-204
<i>Qalandarov Aminjon Amondullayevich</i> KORPORATSIYALARDA AFFILLANGAN SHAXSLAR INSTITUTINING HUQUQIY TABIATI VA TARTIBGA SOLINISHI	205-212
<i>Uralov Sarbon Sardorovich</i> JINOYAT-PROTSESSUAL QONUNCHILIKDA VIDEOKONFERENSALOQA ORQALI TERGOV HARAKATLARINI TARTIBGA SOLISHNING UMUMIY SHARTLARI	213-218
<i>Xolmirzayev Muhsin Shavqiddin o'g'li</i> KRIMINOLOGIK PROGNOZLASHDA ANIQ FANLAR VA AXBOROT-KOMMUNIKATSIYA TEKNOLOGIYALARI YUTUQLARIDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI	219-225
<i>Dilboboyev Nozimbek</i> XORIJIY (CHET EL) VA MAHALLIY (MILLIY) INVESTITSIYA TUSHUNCHALARINING ILMIY-NAZARIY TAVSIFI, ULARNING BOZOR IQTISODIYOTIDAGI O'RNI VA AHAMIYATI.....	226-232
<i>Nishonov Abdulloh Ubaydulloh o'g'li</i> ATOM ENERGIYASINING XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHNING XALQARO-HUQUQIY ASOSLARI	233-240
<i>Asadov Shahridin Faxriddin o'g'li</i> FUQAROLIK HUQUQIDA XIZMATLARNING HUQUQIY TABIATI: KONSALTING XIZMATLARI MISOLIDA.....	241-243
<i>Абдужампоров Шахбоз Музаффар ўғли</i> НЕСАНКЦИОНИРОВАННЫЙ ДОСТУП И ХИЩЕНИЕ ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ С ПЛАСТИКОВЫХ КАРТ: УГРОЗЫ, МОДЕЛИ ПРЕСТУПЛЕНИЙ И КОМПЛЕКСНЫЕ МЕРЫ ПРОТИВОДЕЙСТВИЯ.....	244-253
<i>Хасанов Турсунпулат Шавкатжон ўғли</i> МЕЖДУ АЛГОРИТМОМ И ЗАКОНОМ: ПРОБЛЕМА ПРАВОВОЙ ИДЕНТИФИКАЦИИ СМАРТ-КОНТРАКТОВ В ЦИФРОВУЮ ЭПОХУ	254-259
<i>Kadirova Moxigul Xamitovna</i> ZAMONAVIY DAVLAT BOSHQARUVI VA ADOLATLI SUD-HUQUQ TIZIMI	260-262
<i>Muxitdinova Firyuza Abdurashidovna</i> UCHINCHI RENESSANS SHAROITIDA VATANPARVARLIK G'OYASINING MA'NAVIY-HUQUQIY MOHIYATI (O'zbekiston tajribasi va xorijiy yondashuvlar qiyosida).....	263-269

<i>Shagilov Pulatbek Koptleuovich</i> JAMOAT XAVFSIZLIGIGA TAJOVUZ QILUVCHI HUQUQBUZARLIKLARGA QARSHI KURASHISH BO'YICHA ILG'OR XORIJIY MAMLAKATLARINING TAJRIBASI TAXLILI	270-276
<i>Kubaeva Ismigul Farkhod qizi</i> PARTY AUTONOMY VS CONSUMER PROTECTION IN INTERNATIONAL E-COMMERCE: THE CASE OF UZBEKISTAN IN COMPARATIVE PERSPECTIVE	277-283
<i>Нормуродова Азиза Азимжон кизи</i> ПОНУЖДЕНИЕ ЛИЦА К ВСТУПЛЕНИЮ В ПОЛОВУЮ СВЯЗЬ: ПРАВОВАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА ОБЪЕКТИВНОЙ СТОРОНЫ ПРЕСТУПЛЕНИЯ.....	284-295
<i>Toshpo'latov Islom Otavulla o'g'li</i> O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA KADRLAR BILAN ISHLASH SIYOSATIDA MA'NAVIY- MA'RIFIY ISHLAR VA UNI ICHKI ISHLAR ORGANLARI TIZIMIGA TA'SIRI	296-301
<i>Аллашова Шийринай Турсынбаевна, Каримова Мадина Мирзаджоновна</i> ВИКТИМНОЕ ПОВЕДЕНИЕ ЖЕРТВ БЫТОВОЙ ПРЕСТУПНОСТИ И ЕГО ПРОФИЛАКТИЧЕСКОЕ ЗНАЧЕНИЕ	302-307
<i>Lutfullayeva Feruza Boboqulovna</i> HUQUQIY DAVLAT KONSEPSIYASINING ZAMONAVIY NAZARIY YONDASHUVLARI	308-312
<i>Abdugaffarov Davronbek Dilshod o'g'li</i> SHARTNOMALARNI AMALGA OSHIRISH USTIDAN SAMARALI PARLAMENT NAZORATI: O'ZBEKISTONDA XALQARO TIJORAT SHARTNOMALARIDA TARAFLARNING ERK MUXTORIYATINI KUCHAYTIRISH.....	313-317
<i>Jalilov Ravshanjon Abdukayumovich</i> INSON A'ZOLARI VA TO'QIMALARINING NOQONUNIY AYLANMASI: JINOIY-HUQUQIY VA QIYOSIY TAHLIL	318-329
<i>Muxtorov Muhammad Amin Mirkomil o'g'li</i> MULK HUQUQINI MUHOFAZA QILISH ICHKI ISHLAR ORGANLARINING FAOLIYATI.....	330-337
<i>Karimov Ulugbek Hakimjonovich</i> LEGAL FOUNDATIONS OF PROSECUTORIAL SUPERVISION IN ENSURING THE ALLOCATION, USE, AND PROTECTION OF LAND PLOTS IN THE AGRARIAN SECTOR OF UZBEKISTAN	338-343
<i>Mirabdullayev Maqsudjon Mahmudjon o'g'li</i> MASHINALI O'QITISH USULLARI ASOSIDA XOSTNING XAVFSIZLIGINI BAHOLASH, MODEL VA ALGORITMLARINI ISHLAB CHIQISH.....	344-349
<i>Utebaev Salamat Maqsetbay o'g'li, Dauletbayeva Aynur Baxramovna</i> OILAGA QARSHI JINOYATLARNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI VA ULARNING OLDINI OLISH.....	350-354
<i>Tillayev Ikrom Rustamjonovich</i> HUQUQBUZARLIKLAR PROFILAKTIKASINI BELGILAB BERUVCHI UMUMIY VA SOHAVIY-HUQUQIY HUJJATLAR TAHLILI	355-362
<i>Xoshimova Nilufar Zafarjon qizi</i> O'ZBEKISTONDA MEHNAT MUNOSABATLARIDA MIGRATSIYA MUNOSABATLARI.....	363-366

13.00.00 – PEDAGOGIKA FANLARI

Rahmonova Nilufar Najmiddin qizi BO'LAJAK O'QITUVCHILARNI FORSAYT TADQIQOT METODLARI ASOSIDA KREATIV KOMPETENSIYALARI TA'LIM TRAYEKTORIYASINI TASHKIL ETISH	367-371
<i>Abdurasulova Dilrabo Tolkunjon qizi</i> KOMPARATIVISTIKISTIK YONDASHUV TALABALARNING MADANIYATLARARO KOMPETENSIYASINI SHAKLLANTIRISHNING METODOLOGIK ASOSI SIFATIDA.....	372-380
<i>Таджиходжаева Эльвира Рашидовна</i> ЦИФРОВАЯ ГРАМОТНОСТЬ КАК ПЕДАГОГИЧЕСКАЯ КАТЕГОРИЯ В СИСТЕМЕ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ НЕПРОФИЛЬНЫХ СПЕЦИАЛЬНОСТЕЙ.....	381-387
<i>Ravshanova Gulnoza Burxonovna</i> 5-SINF O'QUVCHILARINING ANTROPOMETRIK TOTAL KO'RSATKICHLARINI O'RGANISH BO'YICHA TADQIQOT BOSHIDA OLINGAN NATIJALAR TAHLILI.....	388-393
<i>Mirzaakhmedova Makhliyo Yuldashevna</i> THE IMPACT OF AUTHENTIC MATERIALS ON TEACHING BUSINESS WRITING SKILLS TO ESP STUDENTS	394-400

Received: 03 January 2026
Accepted: 17 January 2026
Published: 30 January 2026

Article / Original Paper

STAGES OF DEVELOPMENT OF INTEGRATION IN SOCIAL PHILOSOPHY

Rakhmatov Alisher Obidovich

Independent researcher, chief specialist of the Bukhara regional
Council of People's Deputies
E-mail: alisherrakhmatov154@gmail.com

Abstract. This article analyzes the essence of the concept of integration in social philosophy and the stages of its development from a philosophical point of view. The role of cultural capital, spiritual values, innovative environment and digital competencies in the integration of the individual is revealed. Based on the views of such thinkers as K. Jaspers, E. Fromm, K. Popper and M. Castells, new forms of individual integration in modern society, in particular the process of hybrid integration, are highlighted. Also, the need for social integration of the individual in the conditions of New Uzbekistan to be ensured on the basis of the harmony of national and universal values, spiritual and intellectual maturity and innovative thinking is substantiated.

Keywords: social integration, social philosophy, individual and society, cultural capital, spiritual values, innovation, digital environment, information culture, hybrid integration, New Uzbekistan.

IJTIMOY FALSAFADA INTEGRATSIYANING RIVOJLANISH BOSQICHLARI

Raxmatov Alisher Obidovich

Mustaqil izlanuvchi, xalq deputatlari Buxoro viloyati
Kengashi bosh mutaxassisi

Annotatsiya. Ushbu maqolada ijtimoiy falsafada integratsiya tushunchasining mazmun-mohiyati va uning rivojlanish bosqichlari falsafiy nuqtai nazardan tahlil qilinadi. Shaxs integratsiyasida madaniy kapital, ma'naviy qadriyatlar, innovatsion muhit va raqamli kompetensiyalarning o'rni ochib beriladi. K.Yaspers, E.Fromm, K.Popper va M.Kastels kabi mutafakkirlarning qarashlari asosida zamonaviy jamiyatda shaxs integratsiyasining yangi shakllari, xususan, gibrid integratsiya jarayoni yoritiladi. Shuningdek, Yangi O'zbekiston sharoitida shaxsning ijtimoiy integratsiyasi milliy va umuminsoniy qadriyatlar uyg'unligi, ma'naviy-intellektual yetuklik hamda innovatsion tafakkur asosida ta'minlanishi zarurligi asoslab beriladi.

Kalit so'zlar: ijtimoiy integratsiya, ijtimoiy falsafa, shaxs va jamiyat, madaniy kapital, ma'naviy qadriyatlar, innovatsiya, raqamli muhit, axborot madaniyati, gibrid integratsiya, Yangi O'zbekiston.

DOI: <https://doi.org/10.47390/SPR1342V6SI1Y2026N16>

Zamonaviy ijtimoiy jarayonlarda shaxs integratsiyasida madaniy kapitalning o'rni alohida ahamiyat kasb etadi. Madaniyat insonning jamiyatdagi mavqeyini belgilaydigan qadriyatlar tizimini shakllantiradi. K.Yaspers va E.Fromm [3] kabi mutafakkirlar madaniyatni insonning ma'naviy integratsiya vositasi sifatida ko'radilar. Ular fikricha, zamonaviy sivilizatsiyada insonning ma'naviy parchalanishi, ya'ni "axloqiy individualizm" kuchayishi jamiyatdagi integratsion tizimlarni zaiflashtiradi. Shuning uchun integratsiyaning barqaror bo'lishi madaniy va ma'naviy asoslar mustahkamligiga bog'liq.

Shu nuqtai nazardan, O'zbekistonda ham insonning ijtimoiy integratsiyasini ta'minlashda milliy qadriyatlar va umuminsoniy g'oyalar uyg'unligi muhim ahamiyatga ega.

“Yangi O‘zbekiston – yangi tafakkur sohiblari jamiyati” konsepsiyasi aynan shunday g‘oyani ifoda etadi: ya’ni inson o‘z milliy madaniyati va an‘analarini saqlagan holda global innovatsion jarayonlarda ishtirok eta oladigan integratsiyalashgan shaxsga aylanishi lozim [1]. Ijtimoiy falsafada integratsiyaning yana bir jihati — bu uning rivojlanish bosqichlari. Ilmiy adabiyotlarda integratsiya odatda to‘rt bosqichda namoyon bo‘ladi:

1. Ijtimoiy identifikatsiya – shaxs o‘zini jamiyatning bir qismi sifatida anglaydi;
2. Adaptatsiya – yangi ijtimoiy qoidalar va normalarni qabul qiladi;
3. Integratsiya – shaxs jamiyatda faol muloqot va hamkorlik jarayoniga kirishadi;
4. Avtonom integratsiya – shaxs ijtimoiy tizimda faol subyekt sifatida o‘z mavqeyini shakllantiradi.

Bu bosqichlar insonning ijtimoiy tajribasi orqali amalga oshadi va har bir bosqich shaxsning falsafiy dunyoqarashi hamda ma’naviy yetukligi bilan belgilanadi.

Zamonaviy davrda integratsiyaning samaradorligi ko‘p jihatdan shaxsning axborot savodxonligi, media madaniyati va raqamli kompetensiyalariga bog‘liq bo‘lib qolmoqda. Chunki yangi jamiyat axborot oqimida yashaydi va inson uni faol boshqara bilmasa, ijtimoiy izolyatsiya xavfi tug‘iladi. Shuning uchun shaxs integratsiyasi faqat ijtimoiy munosabatlarda emas, balki raqamli muhitdagi ishtirok darajasi orqali ham baholanmoqda.

Zamonaviy dunyoda shaxs integratsiyasini belgilab beruvchi asosiy omillardan biri — innovatsion muhitdir. Innovatsiya nafaqat iqtisodiy rivojlanishning, balki ijtimoiy yangilanishning ham drayveriga aylangan. Inson o‘z faoliyati orqali yangi g‘oyalarni, yangi qiymatlar va yangi ijtimoiy munosabatlar yaratadi. Demak, innovatsion jarayonlar shaxsning ijtimoiy integratsiyasini faqat tashqi moslashuv emas, balki ijodiy ishtirok sifatida ta’minlaydi.

Innovatsiyaga falsafiy nuqtai nazardan qaralganda, u inson ongining kreativ imkoniyatlarini ro‘yobga chiqarish shaklidir. Karl Popper ta’kidlaganidek [4], bilim doimiy ravishda “xato va tuzatish” mexanizmi orqali rivojlanadi. Demak, inson innovatsion jarayonlarga integratsiyalashishi — bu uning tanqidiy tafakkuri, ya’ni mavjud bilim va qadriyatlarni qayta ko‘rib chiqish qobiliyati bilan chambarchas bog‘liq. Bu jarayonda shaxsning falsafiy fikrlash darajasi, yangi g‘oyalarni qabul qilish va amalga tatbiq etish salohiyati hal qiluvchi ahamiyat kasb etadi.

Ijtimoiy hayotning innovatsion transformatsiyasida inson faoliyatidagi “yangi haqiqiylik” — raqamli va axborot muhiti markaziy o‘rinni egalladi. XXI asrda ijtimoiy integratsiya endilikda axborot-kommunikativ jarayonlar orqali kechmoqda. M.Kastelsning “Tarmoq jamiyati” nazariyasida ta’kidlanganidek [5], zamonaviy insonning ijtimoiy mavqeyi uning ma’lumotlar almashinuvidagi faolligi, raqamli maydondagi ishtirok darajasi bilan belgilanadi. Raqamli muhit shaxsga keng imkoniyatlar bilan birga yangi xavf-xatarlarni ham keltirib chiqaradi. Bir tomondan, u insonning axborotga kirishish, muloqot qilish, ta’lim olish va ijod qilish imkoniyatlarini kengaytiradi. Ikkinchi tomondan esa, virtual dunyodagi “asossiz erkinlik” va “axborot ortiqchaligi” insonning ongi barqarorligini izdan chiqarishi mumkin. Shu bois, integratsiya jarayonida faqat texnologiyalarni o‘zlashtirish emas, balki axborot madaniyatini rivojlantirish ham muhim ahamiyatga ega.

Axborot madaniyati shaxsning raqamli jamiyatda to‘g‘ri harakat qilish, axborotni tanlash, tahlil qilish va ma’naviy qadriyatlar nuqtai nazaridan baholash qobiliyatini anglatadi. Bu jarayonda raqamli shaxsiyat tushunchasi muhim ahamiyatga ega bo‘lib, u insonning onlayn faoliyati orqali jamiyatdagi mavqeyini belgilaydi. Demak, shaxs integratsiyasini faqat fizik

jamiyatda, balki virtual jamiyatda ham amalga oshadi. Buning natijasida integratsiyaning yangi tipi — gibridd integratsiya shakllanmoqda. U an'anaviy ijtimoiy munosabatlar bilan zamonaviy raqamli aloqalarning uyg'unligini ifoda etadi. Masalan, insonning mehnat faoliyati, ta'limi, siyosiy faolligi va madaniy ishtirokini endi faqat jismoniy muhit bilan chegaralab bo'lmaydi. U internet, ijtimoiy tarmoqlar va raqamli platformalar orqali keng qamrovli ijtimoiy munosabatlarga kiradi. Shu bilan birga, bu jarayonda shaxsning axloqiy barqarorligi, ma'naviy immuniteti va madaniy o'zligi saqlanib qolishi kerak [6].

Yangi O'zbekiston sharoitida shaxsning integratsiyasi faqat iqtisodiy yoki texnologik jarayon sifatida emas, balki ma'naviy-intellektual rivojlanish yo'lidagi asosiy tamoyil sifatida qaralmoqda. Prezident Sh.M. Mirziyoyev ta'kidlaganidek, "yangi taraqqiyot davrining asosiy maqsadi — yangi tafakkurga ega shaxsni voyaga yetkazishdir". Bu g'oya falsafiy nuqtai nazardan insonning ijtimoiy integratsiyasini ma'naviy va innovatsion uyg'unlik asosida ta'minlash zarurligini ko'rsatadi. Shaxsning ma'naviy integratsiyasi deganda uning jamiyat qiymatlar tizimi bilan ichki uyg'unligi, axloqiy pozitsiyasi va ijtimoiy mas'uliyati tushuniladi. Ma'naviyat bu jarayonda ichki boshqaruv tizimi, ya'ni inson faoliyatining ma'naviy mezon bo'lib xizmat qiladi. Uning yetishmasligi yoki parchalanishi natijasida inson integratsiya o'rniga ijtimoiy izolyatsiyaga duchor bo'lishi mumkin. Shuning uchun Yangi O'zbekistonda amalga oshirilayotgan ta'lim islohotlari, madaniyat siyosatlari va fuqarolik jamiyatini rivojlantirish dasturlari shaxsning ma'naviy yetukligini ta'minlashga qaratilgan [7].

Xulosa. Xulosa qilib aytganda, ijtimoiy falsafada integratsiya shaxs va jamiyat o'rtasidagi murakkab, ko'p qirrali va uzluksiz jarayon sifatida namoyon bo'ladi. Ushbu jarayon nafaqat shaxsning jamiyatga moslashuvi, balki uning ijtimoiy tizimda faol, mas'uliyatli va ijodkor subyekt sifatida shakllanishini ham ifodalaydi. Integratsiyaning ijtimoiy identifikatsiya, adaptatsiya, integratsiya va avtonom integratsiya kabi bosqichlari shaxsning hayotiy tajribasi, ma'naviy yetukligi va falsafiy dunyoqarashi bilan uzviy bog'liqdir.

Zamonaviy jamiyat sharoitida shaxs integratsiyasining barqarorligi, avvalo, madaniy kapital va ma'naviy qadriyatlarning mustahkamligiga tayanadi. K.Yaspers va E.Fromm ta'kidlaganidek, ma'naviy parchalanish va axloqiy individualizm kuchaygan sharoitda jamiyatdagi integratsion tizimlar zaiflashadi. Shu bois, integratsiyani ta'minlashda milliy madaniyat, an'analar va umuminsoniy g'oyalarning uyg'unligi muhim ahamiyat kasb etadi [2].

Raqamli va innovatsion transformatsiyalar sharoitida shaxs integratsiyasi yangi mazmun kasb etib, axborot madaniyati, media savodxonlik va raqamli kompetensiyalar bilan chambarchas bog'lanmoqda. Raqamli muhit shaxs uchun yangi imkoniyatlar bilan bir qatorda ma'naviy va ijtimoiy xavflarni ham yuzaga keltirayotganligi sababli, integratsiya jarayonida texnologik moslashuv bilan birga axloqiy barqarorlik va ma'naviy immunitetni saqlash zarurati kuchaymoqda. Natijada, an'anaviy va raqamli ijtimoiy munosabatlar uyg'unligiga asoslangan gibridd integratsiya shakllanmoqda.

Adabiyotlar/Литература/References:

1. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston strategiyasi. — Toshkent: O'zbekiston, 2021.
2. Yaspers K. Tarixning ma'nosi va vazifasi. — Toshkent: Ma'naviyat, 2001.
3. Fromm E. Inson qalbi. — Toshkent: Sharq, 2004.
4. Popper K. Ilmiy tadqiqotlar mantiqi. — Toshkent: Fan, 1998.
5. Kastels M. Tarmoq jamiyati: axborot davrining paydo bo'lishi. — Moskva: GU-VShE, 2000.
6. Habermas Yu. Kommunikativ harakat nazariyasi. — Moskva: Nauka, 2001.

7. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Strategik va mintaqalararo tadqiqotlar instituti. Yangi O'zbekiston: taraqqiyot va integratsiya yo'llari. — Toshkent, 2022.

SCIENCEPROBLEMS.UZ

IJTIMOIIY-GUMANITAR FANLARNING DOLZARB MUAMMOLARI

№ S/1 (6) – 2026

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro'yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM”
mas'uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog'och ko'chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog'lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).